

KÜLÖNFÉLÉK.

A külföldi és hazai iparszövetkezetek egyenlőtlen jogi helyzetét a budapesti kir. ítélő tábla kereskedelmi tanácsa mindinkább élesebben igyekszik kifejezésre juttatni. F. évi 22. számunkan közöltük és tettük bírálat tárgyává ezen kir. tábla határozatát, melyben kimondatik, hogy a külföldi szövetkezetek tagjaiknak névjegyzékét és a tagváltozásokat a törvényszéknek bejelenteni nem kötelesek. A következőkben pedig közöljük ugyanezen kir. táblának egy újabban kelt határozatát, melylyel drákói szigort tanusít azon belföldi szövetkezetek igazgatóival szemben, kik a tagváltozási kimutatásokat beterjesztését elmulasztották. Hadd ne vessenek markukba az élelmes amerikai társaságok, melyeknek sikerült a belföldieknél előnyösebb helyzetet kivívni, holott a világ minden államában ezen elv uralkodik, hogy a belföldi közgazdasági intézményeknek kell az előnyt biztosítani.

A kérdéses határozat következően hangzik:

A budapesti kir. ítélőtábla: Az első bíróság azon végzését, melylyel a felfolyamodó igazgatósági tagokat 30 frt pénzbírság fizetésére kötelezte, helyben hagyja.

Indokok: Annak előrebocsátása mellett, hogy a pénzbírság a rendbüntetés természeténél fogva egyetemleges kötelezettséget maga után nem vonhat s így felfolyamodó igazgatósági tagok a bírság fizetésére nem egyetemlegesen, hanem fejenként külön-külön lettek volna kötelezők, ennek alkalmazása azonban e helyütt a felfolyamodókra nézve csak hátránynyal járna, ami pedig amaz elvénél fogva, hogy a felsőbb bíróság a felelbitellel előre súlyosabb kötelezettséget nem róvhat, mint a mekkorát az alsóbb bíróság megállapított, helyt nem foghat, az elsőbíróság végzését, amennyiben felfolyamodókat 30 frt pénzbírság fizetésére kötelezte, helyben kellett hagyni az abban ide vonatkozólag felhozott indokok alapján és azért, mert az a körülmény, hogy felfolyamodó igazgatósági tagok az 1891. évi 3-ik énegyedik tagváltozási kimutatást a 12925/892. sz. a. hozott végzésben e czéllől kiszabott határidő alatt sem be nem terjesztették, sem a netalán fennforgott akadályokról jelentést nem tettek, kétségtelenül mulasztást képez és mert a keresk. törvény 246. §-a szerint a 221. § rendelete a szövetkezetre is alkalmazandó, 221. § 1. pontjában pedig fel vannak sorolva a törvényeknek mindama rendeletei, melyek a részvénytársaság igazgatóságának tagjait a bíróság irányában bizonyos köteleességek teljesítésére kötelezik s amely köteleességek elmulasztása miatt az igazgatóságnak tagjai pénzbírsággal sújtandók, a kereskedelmi törvény emez intézkedéséből tehát önként folyik, hogy a 221. § rendelete a szö-

vetkezet igazgatóságának tagjaira is mindazokban az esetekben alkalmazandó, amelyekben az idézett törvény a szövetkezet igazgatóságára a bíróság irányában bizonyos kötelezettséget róv, de amely köteleesség teljesítését az igazgatóság elmulasztja, ilyenemű köteleesség pedig az is, mely a kereskedelmi törvény 242. §-ában elő van szabva, amely szerint t. i. a szövetkezet igazgatóság minden évnegyed végén a tagváltozási kimutatást a bíróságnak betervezni tartozik. (1892. szept. 5., 2766.)

*

A kamarai választmány, mint tanácsadó. Érdekes ügy foglalkoztatta legközelebb a budapesti ügyvédi kamara választmányát. Sz. G. ügyvéd bizonyos K. M. nevű egyéntől megbízást kapott arra, hogy gr. K. R. nevére egy cognacgyár létesítésére iparendélyt eszközöljön ki s azt a grófi czég megtartásával nyomban ruháztassa át K. M.-ra. Az eljárás folyamán folyamodó ügyvéd meggyőződött arról, hogy az egész dolog nem realis alapokon nyugszik, mert gr. K. R. nevét havi 20 frtért kölcsönözte oda, K. M.-nak eszeágában sem volt cognacgyárat állítani, hanem csupán grófi cognacgyár czége alatt szesz italait áruba bocsátani. Az eljáró ügyvédet erre kétség szállta meg, mitevő legyen. Az iparendély gr. K. R. nevére kiállítva, már kezei közt volt, kinek adja tehát azt ki? Gr. K.-tól ő közvetlenül megbízást nem kapott, nem is ismerte; de K. M.-nak sem akarta azt kiadni, mert tudta, hogy az azzal vissza akar élni s a helyzetet ismerve, nem akart neki ebben tudva segítségére lenni. A kamara választmányához fordult tehát, hogy ez bajos helyzetében jó tanácsosal szolgáljon neki; melyiknek a kettő közül adja ki az iparendélyt; a grófnak-e, vagy K. M.-nak és hogy megfér-e az az ügyvédi tisztességgel, ha K. M.-nak adná ki. A kamara választmánya elutasította e sajátságos kérvényt, mert nem tartja hatáskörébe tartozónak „előzetes véleményt mondani arról, hogy valamely megbízásnak elvállalása vagy mimódon való teljesítése megegyezik-e az ügyvédi tisztességgel vagy sem s ép oly kevésbé lehet a kamara hivatva arra, hogy tagjainak a nyert megbízás folytán követendő eljárásra nézve utasítást vagy tanácsot adjon.“

Nagyon helyesen cselekedett a kamarai választmány, mert a dolog ott kezdődik, hogy az ügyvédnek az ügy átvételénél megfontolás tárgyává kellett volna tennie, vajjon helyesen jár-e el, midőn egy nem a meghatalmazótól nyert megbízás alapján iparendélyt eszközöl ki, mely tudvalevőleg fontos jogokkal és kötelezettségekkel van egybekötve. Minthogy továbbá jogokat nem azért szerez valaki, hogy ezeket rögtön átruházza, az ügynek mindjárt és nem csupán az eljárás folyamán kellett gyanusnak feltűnni. A kamarai választmány tehát hivatva sem lehet arra nézve tanácsot adni, hogyan lehet valamely helytelen eljárás következményeit elhárítani.

*

A budapesti hitelezői védegyelet igazgatósága okt. 6-án ülést tartott, a melyben a félett tanácskoztak, minő módzatok mellett volna a nyílt könyvbeli követelések behajtásának szabályozására irányuló egylet létesíthető, összefüggésben egy már régóta tervezett iroda felállításával a régibb kétes követelések nyilvántartása és behajtására. Konkrét javaslatok kidolgozása céljából szűkebbkörű bizottságot küldtek ki.

*

Kereskedelmi közkönyvtár Budapesten. A budapesti kereskedelmi muzeum igazgatósága most adta ki könyvtárának katalógusát. A szóban levő könyvtár a muzeum „Tudakozó irodájá”-ban (akadémia-utca 12. sz.) van elhelyezve, a melyet Baross Gábor kereskedelmi miniszter 1890-ben létesített és a mely a kereskedelemnek már sok jó szolgálatot tett. A szakkönyvtár első sorban a szótárakon, encyklopedikus munkákon kívül nagybecsű czimtárgygyűjteményt tartalmaz. Ott találhatók a hazai czimtárak, továbbá Ausztria, Angolország, Belgium, Észak-Amerika, Franciaország, Hollandia, Németország, Olaszország, Románia, Spanyolország, Svájc és a keleti országok legújabb és legmegbízhatóbb czimtárjai. Ezekhez sorakozik a hazai törvények és rendeletek, valamint a hazánkat érdeklő nemzetközi szerződések gyűjteménye. Hazánknak és valamennyi külországnak közgazdasági viszonyait behatóan lehet tanulmányozni a kormánynak és a konszultatusok jelentéseiből, melyek husz évről vannak meg, továbbá 17 hazai, 23 ausztriai és 79 külföldi kereskedelmi kamara jelentéseiből. Sok becses adatokat találhatnak továbbá kereskedőink a főbb európai államok áruforgalmi statistikájában, mely szintén több évről van meg. Egyéb statistikai, pénzügyi és nemzetgazdasági munkák s jelentések is vannak a könyvtárban, de ez a csoport igen hiányos. Érdekes specialitás azonban a vám- és dijszabási tarifák gyűjteménye, úgy hogy a „Tudakozó iroda” vám- és szállítási díjtételekre nézve egészen megbízható és gyors értesítéseket ad a feleknek. A kereskedelmi muzeum „Tudakozó irodájá”-nak olvasó szobájában 41 hazai, 14 osztrák, 3 boszniai, 2 angol, 4 belga, 6 bolgár, 14 francia, 5 németországi, 2 olasz, 4 román, 1 svájci, 6 szerb, 6 törökországi hirlapot és folyóiratot olvashat a közönség, sőt mindezen hirlapok régibb évfolyamai bekötve állanak rendelkezésre. Nyitva van mindennap délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig.